

Posudek oponenta diplomové práce

Jana KALVASOVÁ

Lidé a voda.

Příspěvek k dějinám osobní hygieny přelomu 19. a 20. století

Diplomová práce, Pedagogická fakulta / Historický ústav Filosofické fakulty, Jihočeská universita, České Budějovice 2007, 134 stran textu, 20 stran obrazových příloh (nestránkováno).

Jako téma své diplomové práce si kolegyně Jana Kalvasová zvolila problematiku z oblasti dnes tolik oblíbené každodennosti. V tomto případě se autorka zaměřila k otázce velmi intimní, která nebyla a dosud ani není vždy a všude tzv. salonfähig, tj. k otázce osobní hygieny. Při psaní svého diplomního spisu se opírala o vcelku rozsáhlý a (mohu-li soudit) i vyčerpávající soubor domácí literatury, doplněný i několika zahraničními pracemi. Pramenným východiskem se autorce stala v první řadě hojná dobová odborná literatura, memoáry, naučné slovníky a také dobový tisk. Poznatky získané studiem uvedené literatury a pramenů Jana Kalvasová zpracovala s potřebnou dávkou invence a předložila vcelku zdařilý přehled proměn názorů, přístupů i praktického řešení sledované problematiky v širokém časovém i geografickém rámci, který v řadě případů sahá od středověku až do druhé poloviny 20. století, resp. vývoj v českých zemích je organicky zasazuje do středoevropského či evropského kontextu.

Svou rozpravu autorka rozčlenila do šesti kapitol (dále členěných - v některých případech na velmi krátké - podkapitoly), úvodu a závěru. Po nezbytném vymezení tématu, souhrnném přehledu použitých pramenů i základní literatury a promyšleném stanovení badatelských cílů diplomantka v první (krátké) kapitole přiblížila dobová i současné pojetí termínu hygiena. Druhá a zároveň nejdelší část práce podává podrobnou analýzu základních společensko-kulturních a vědecko-technických faktorů, které ovlivňovaly a usměrňovaly dobové přístupy k otázkám osobní hygieny, čistoty, zdraví, tělesnosti či nahoty. Ve třetí kapitole Jana Kalvasová věnovala odpovídající pozornost jednotlivým aspektům vlastní osobní hygieny,

následující čtvrtá (rovněž krátká) kapitolka se stručně zabývá problematikou osobního prádla. Záměrem posledních dvou kapitol předložené práce byla snaha zmapovat význam a přínos moderního lázeňství a sportu pro rozvoj osobní hygieny. Součástí diplomové práce je dále dvacetistránkový soubor obrazových příloh, které vhodně doplňují text práce.

I když se Jana Kalvasová při zpracování svého tématu omezila především na popis studovaných jevů, představuje její magisterská práce v kontextu české historiografie bezesporu zajímavý a přínosný příspěvek k dané problematice. Práce je sepsána čtivě, s citem pro jazyk, v práci jsem shledal jen velmi málo překlepů a pouze několik ne zcela zdařilých formulací. Pouze bych zde autorce vytkl nevhodně důsledné užívání *wir*-formy výkladu (zejména obraty typu „...*také jsme využívali některé poznatky...*“ či „...*vycházeli jsme především ze zdravotnědných spisů...*“, nebo „...*jste se snažili postihnout...*“, s. 9 a 10) působí poněkud problematicky jakoby práci psal kolektiv autorů. Rovněž nepokládám za vhodné hojné užívání přítomného času ve výkladu minulých dějů a Michelle Perrotovou bych jistě nepřipravil v česky psané práci o koncovku –ová (tu bych ovšem nepoužil, pokud by se jednalo o bibliografickou citaci cizojazyčné publikace, to však není případ textu na s. 9). Z dalších formálních výhrad si dovoluji připomenout, že Historický ústav (dnes součást Filosofické fakulty Jihočeské university) již více než čtyři roky není součástí Pedagogické fakulty Jihočeské university, jak by se mohlo zdát z titulního listu diplomové práce.

Dále jako nepřilíš šťastná se mi zdá být totální absence odkazů na literaturu a prameny přehledně zmiňované v úvodu práce (je s tím spojeno nepraktické listování a hledání v závěrečném soupise literatury). Rovněž k základům řemesla směřuje i výtka v případě Seznamu příloh na s. 133 - to rozhodně není seznam příloh, ale pouze soupis literatury a pramenů, odkud byla jednotlivá zobrazení, zařazená autorkou do oddílu přílohu diplomového spisu, převzata.

K práci mám i několik málo věcných připomínek. Domnívám se, že v 19. století nelze buržoasii označovat jen jako významnou součást středních vrstev, neboť nikoli nevýznamná část příslušníků buržoasie bezpochyby patřila i do vyšších vrstev (s. 18), na s. 23 dost dobře nerozumím tomu, co autorka označuje (vedle shánění potravy ?!) jako „*další základní prostředky biologické reprodukce*“ dolních vrstev, povinná školní docházka nebyla zavedena tereziánským patentem v roce 1774, jak autorka uvádí na s. 24, při označování funkce městského fysika bych doporučoval psát uprostřed slova -s- a nikoli -z- (s. 40), a konečně bych radil jistou opatrnost či obezřetnost při používání spojení „*pokrokové názory*“ (s. 59).

Závěrem mohu konstatovat, že diplomantka svou práci zpracovala na odpovídající úrovni po jazykové i formální stránce, v práci jsem rovněž neshledal žádné závažnější prohřešky ani z hlediska historického řemesla. Předložený spis splňuje požadavky kladené na diplomové práce, a proto jej doporučuji k obhajobě a navrhuji jeho hodnocení stupněm (ještě) **v ý b o r n ě**.

PhDr. Miroslav Novotný, CSc.

V Českých Budějovicích 21. 5. 2007